

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Franklinska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefranklinskih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Dln za tuzemstvo 80 Dln. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davki posebe. Pošt. čk. ra. 11.153. Telefon 3112

Za enakopravnost učiteljic

Med predlogi JUU za finančni zakon sta tudi dva predloga, od katerih zakonitve je odvisna popolna enakopravnost učiteljice z učiteljem. To sta predlog za ukinitve celibata in pa sprememba uredbe o draginjskih dokladah.

Prav sedaj, ko je bila narodna skupščina sklicana k zasedanju zaradi razprave o proračunu, je nujno pokazati na velike krivice, ki so bile prizadejane učiteljicam, pokazati na neenakopravnost, ki jih loči od učiteljev, katerim so po izobrazbi in po delu povsem enake. Poročena učiteljica je izgubila pravico do popolne draginjske doklade ter do stanarine in ogreva — nad samsko učiteljico pa visi Damoklejev meč dopolnitve § 93. zakona o ljudskih šolah, s katero je bil uveden delni celibat.

Že od nekdanj se je delala razlika med učiteljico in učiteljem; čeprav se je zahtevala od nje ista kvalifikacija in isto delo, vendar je bila pri prejemkih največkrat občutno prikrajšana. Tega prikrajšanja so bile v Jugoslaviji deležne edino poročene učiteljice, a da bi tudi samskim pripadal delež »posebnega priznanja«, je bil uveden delni celibat. Obe ti dve vprašanji ne pomenjata samo neenakopravnost, marveč tudi zapostavljanje učiteljice in posegata globoko v razvoj vprašanja učiteljice matere.

Po letu 1918. poznamo dve dobi, ko je bila učiteljica bodisi samska ali poročena glede prejemkov povsem enakopravna s svojimi tovariši učitelji. Po osvojenju je še dolgo trajalo vztrajno prizadevanje za ureditev učiteljskih plač. Ko pa je bila po vojni »Borba za kruh« dobojevana, tedaj so bili uvedeni enaki prejemki za vse učiteljske, diferenca v plačah so povzročala edino službeno leto. Toda naraščajoča draginja je vzbudila ponovno zahtevo po zvišanju plač, in s 1. majem 1924. so poročene učiteljice namesto prejetih zvišanih dohodkov, zgubile polovico draginjskih doklad. Od tega dne dalje je ostala v veljavi ta uredba vse do 1. aprila 1932., ko je bila zamenjana z novo, ki je določala, da pripadajo polne draginjske doklade vsemu uradništvu, torej tudi poročenim učiteljicam. — Toda le kratka je bila ta doba, komaj dve leti je bila tudi poročena učiteljica deležna istih prejemkov kot učitelji. Nato pa so ji izmenoma odtrgovali delno ali pa polovico draginjskih doklad, dokler jih niso leta 1935. povsem ukiniteli, a so jih naknadno delno vrnil. Ta uredba o splošnem znižanju draginjskih doklad iz leta 1935. je prizadejala težak udarec vsem našim poročenim tovarišicam in to tem bolj, ker so občutile to znižanje v materialnem in tudi v moralnem pogledu. — Zopet je bila zapostavljena učiteljica mati.

Učiteljsko združenje dviga letos ponovno svoj klic po uveljavljenju uredbe o osebnih in rodbinskih draginjskih dokladah od 12. marca 1932. — S ponovnim uveljavljenjem te uredbe bi bile zvišane osebne in rodbinske doklade vsega učiteljskega, a poročena učiteljica bi bila ponovno izenačena z ostalimi učiteljicami — in s tem bi bila rešena družina — priznana učiteljica mati. Temu klicu JUU se pridružuje vse učiteljsvo Jugoslavije in zahteva enakopravnost vsega učiteljskega, tako v prejemanju popolnih draginjskih doklad, kot v priznanju stanarine. — Kvarnost, povzročena z uredbo od 1. okt. 1935., postaja čedalje jasnejša in v interesu našega naroda je, da se ta uredba ukine in zamenja z ono iz l. 1932.

Mnogo uspehov, bolje rečeno prihrankov, so si obetali od uvedbe delnega celibata. Uspehi so izostali, brezposelnost učiteljskih abiturientov se na ta račun ni prav nič znižala. Pač pa so določbe tega člena občutno prizadele posameznike, ker so posegle v pravico proste izbire zakonskega druga. »Edino mlada učiteljica ne sme izbirati moža po lastni volji«, je določilo, ki omejuje pravico, ki je vsem državljanom zagotovljena z ustavo, da niti ne govorimo o moralnem vplivu uvedbe delnega celibata na učiteljice. Ako torej ni na eni strani uspehov, ki so si jih nekateri obetali, a na drugi strani je škoda zelo velika, tedaj se pač mora upoštevati upravičenost tudi tej zahtevi, da se s tem prispeva k izenačenju učiteljice z učiteljem.

Že bežen pregled navedenih dejstev nam povsem jasno kaže, da je bila poročena učiteljica v pogledu prejemkov le nekaj let enakopravna z ostalimi učiteljicami, a prikrajšana je sedaj tudi, ker ne prejema stanarine in ogreva. Z lanskim finančnim zakonom pa je bila »osrečena« tudi samska učiteljica.

Dovolj je bilo razlik in čas bi že bil, da se pristopi k izvajanju gesla za enako delo enako plačilo in da se odpravijo vse difference med pravicami učiteljice in učitelja.

Le z učiteljem popolnoma enakopravna učiteljica bo mogla posvetiti prav vse svoje sile napredku šole, kar je le v korist naroda in države.

„Naši“ in „Vaši“

Po zakonu o ljudskih šolah in po svoji deklaraciji naj bi bilo JUU stanovsko-politična organizacija vsega jugoslovanskega učiteljskega, torej tudi slovenskega. Če pa primerjamo število učiteljskega v Sloveniji s številom članov JUU, vidimo sicer, da je ogromna večina včlanjenih, da pa nekateri stojijo ob strani, izven organizacije. Po zborovanjih in sestankih pa žal vidimo neko mrtvilo in nezanimivo interesiranost za stanovsko-politično, pa tudi za šolsko-pedagoška vprašanja. Enim je previsoka članarina, drugim je organizacija premalo borbena, tretjim je pa sploh nepotrebna, ker še ni ničesar dosegla. Tu naj bi nam bil vzoren vzgled delavski stan, ki še pri skromnejših dohodkih, rad in brez godrnjanja, plačuje obveznosti za svoje strokovne organizacije in časopise. Kje je vzrok? Ali smo morda res mi, učitelji, ki radi čujemo krilatice, da smo »sol naroda«, manj zavedni, manj čuti- mo potrebo združitve za dosego naših stanovskih pravic? Ali pa morda živimo v tako sijajnih gmočnih prilikah, da nam je borbena organizacija odvisna? Pa so li naše šolske in prosvetne razmere res tako sijajne, da ni potrebno, da stalno poudarjamo nedostatke, kvarne vplive in potrebe? »Popotnik« in »Učiteljski tovariš« sta nam nepotrebna, se žal čujejo glasovi po naših zborovanjih in tudi na skupščinah. O nerazumevanju za »Popotnika« jasno kaže njegov pičel obseg. To je temna senca naše zavednosti in stremljenja! Za organizacijo je celo 18 din mesečno preveč. Ali pa ne trosimo naših bornih dinarjev za druge »zadeve«, ki so vsaj za naš stan manj bitnega pomena, mnogokrat večkrat po 18 din mesečno?

Oni, ki jim je organizacija bila — ali je še — premalo borbena in preveč »uslužnostna«, pa naj se zavedajo, da je bila oz. je taka, kakršno smo mi hoteli oz. dopustili. Vodstvo še ni in ne sme biti organizacija! Mnogim je pa danes stremenje organizacije nekako kljuboblastno in opozicionalno. Tu ne pozabljamo, da borba po depolitizaciji naše organizacije ni delo zadnjih dveh let, temveč vre to in zori že iz časov deklaracijskih borb pred 12 leti in je sedanje zdravo stanje le posledica stalnih stremljenj in prizadevanj, otrseti se dnevno-političnih vplivov na naše šolstvo in stan, kar je nujna zahteva za procvit in stabilizacijo našega šolstva in prosvete.

In končno so pa paraziti na našem stanovskem telesu oni, ki si namenoma potvarjajo resnico in tolažijo svojo nezavednost in sebičnost z lažjo, da organizacija za stan in šolstvo še itak ni ničesar storila. Da ni več, je mnogo krivde v njih in nas samih, ki se žal preradi v tujo korist taksiramo za »naše« in »vase« oz. »vase« in »naše«, kakršna je pač situacija. To je eno izmed velikih zla našega stanu. Ali je pri drugih stanovih tudi tako??

Menda se že skozi 20 let čujejo v našem stanu razni glasovi ogorčenja in zadovoljstva,

nasvetov in migljajev, pa groženj in tolažilnega upanja ob času namestitev, premestitev in napredovanj, ki so za naše razmere značilni. N. pr.

»Ali nas tako nagrajujejo naši, da je ‚naših‘ (pri namestitvah, napredovanjih) komaj četrtina?«

»Čuj, kako je N. N. že napredoval, saj je 3 leta mlajši od mene?« »To je tako: prej so ‚vaši‘, ‚naše‘, sedaj pa ‚naši‘, ‚vase‘.«

»Če želite to in to mesto, se vpišite v to in to organizacijo!«

»Ako hočete ostati na mestu, vam svetujemo, da se ne vmešavate v te zadeve!«

»V ta kraj moramo dobiti enega ‚naših‘ ljudi!«

»Kdor od ‚naših‘ želi napredovati, naj se zglasi tam in tam.«

»Pa je ta N. N. ‚naš‘ ali ‚njihov‘?«

Kam to gre? Ali smo res tako nezreli, da ne moremo podrediti trenutnih haskov in koristih trajnejšim pridobitvam? Ali se naj še vedno gremo klerikalce, liberalce in razne druge...? Ali ne moremo slediti le eni poti, nalogam, ki nam jih daje narod, ljudstvo, brez okraskov in slepil zvonec fraz in osebnih zahtev samozvanih voditeljev? Narod svojih učiteljev ne meri in ne vprašuje po politični pripadnosti in delovanju, ne taksira nas z »naše« in »vase«. On ocenjuje našo vrednost po naših delih, uspehih in stremljenjih na šolskem in kulturnem polju.

Kdaj bo naša stanovska zavest tako silna, da bomo rekli »ne« takrat, ko bodo posamezni »voditelji« kovali na naših tragedijah in grobovih svoj politični kapital?

V našem interesu in v interesu šole je, da se vsi stanovsko in poklicno zavedni slovenski učitelji odredimo dnevnim strankarsko-političnim vplivom in koristim, se oklenemo svoje stanovske organizacije in v njej izrazimo vse svoje misli in stremljenja za dobrobit šole in stanu. Tako bo naša organizacija dobila hrbtnico, ki ne bo klonila pred morebitno notranje-organizatorično in idejno samovoljo poedinca in ne pred zunanjimi strankarsko-političnimi vplivi.

Takrat ne bo več v organizaciji »naših« in »vsih«, takrat bomo samo in izključno slovenski in jugoslovanski učitelji, takrat bo le interes šole in stanu, šele takrat bomo lahko rekli, da je slovensko učiteljsvo na pravem potu k izgraditvi slovenske šole, kakršno zahteva čas in naše ljudstvo ter svojstvene slovenske razmere. Takrat bo izginila iz naših vrst mora in srd po osveti nad tovarišem drugega svetovnega nazora, ki demoralizira naš stan, kvarno vpliva na naše vzgojno in učno delo in ruši ugled oblasti in države med ljudstvom.

Mš.

Odlomek o slovenski mladinski literaturi

Založba in publikacije „Mladinske matice“ v Ljubljani

V kritični češki reviji za mladinsko književnost »Uhor« je izšel o slovenski mladinski književnosti in o vlogi, ki igra v njej Mladinska matica, sledeči članek tov. Alberta Žerjava:

Pravo in zavedno narodno-politično življenje Slovencev se začenja prav za prav z letom 1848., kajti šele po dunajski revoluciji, ko nam je istočasno tudi nesmrtni France Prešeren zapustil zbirko svojih »Brezij«, je zaživel slovenski narod domoljubno in kulturno-politično življenje ter nastopil svojo pot v tej smeri. Zgodovinsko važno leto 1848. nam je dalo poleg drugih tudi prvi slovenski mladinski listi »Vedež«, ki je izhajal ob sodelovanju mlajših literatov kratki dve leti.

V drugi polovici 19. stoletja so posvetili tedanji vodilni slovenski književniki pozornost tudi mladinski poeziji in literaturi. Tu moram omeniti predvsem mladinska dela škofa in pedagoga A. M. Slomška, Fr. Levstika, Jos. Stritarja, Fr. Erjavca in drugih. Pesmi in članki teh pisateljev so se obdržali v čitankah za ljudske šole in v šolskih zbirkah po dolga desetletja prav do predvojnih časov.

Na prehodu iz 19. v 20. stoletje so pozivili in dvignili našo mladinsko literaturo tudi zastopniki »modernistov«: Drag. Kette, Jos. Murn. Naravnost mojstrsko klasične in psihološko zelo bogate mladinske pesmi (uganke, pravljice in dialoge) nam je dal Oton Zupančič, o katerem bi bilo potrebno govoriti v posebnem članku. Zupančičeve mladinske pesmi, umetniško dovršene, so zrasle s pesnikove zlate rodbinske sreče in se ponašajo s pečatom prave in izvirne individualnosti. Njegove mladinske poezije pri nas še nihče ni prekosil.

Pred vojno in še nekoliko let po njej sta bila v naši mladinski literaturi vodeča dva mladinska časopisa, »Zvonček« in »Vrteček«, v katerih so sodelovali poleg šolskih pisateljev tudi slovenski poklicni pisatelji. Pri »Zvončku« so delali in se zbirali liberalni pisatelji, pri »Vrtečku« pisatelji z drugega tabora (z nabožno tendenco). Oba časopisa izhajata še danes. V zadnjih 20 letih je naraslo število mladinskih listov v Sloveniji na celo vrsto. Ti izhajajo kot samostojni časopisi ali kot publikacije mladinskih organizacij. Tudi politični časopisi prinašajo že redne mladinske tedenske priloge. Za izdajanje mladinskih knjig so skrbele posamezne trgovske založbe in knjigarne, seveda po svojem lastnem mnenju in presoji. Saj dobro premišljene strokovne organizacije za redne izdaje večjih in manjših mladinskih knjižic v prvih letih po vojni nismo imeli. To neuravnano situacijo nesistematične produkcije mladinskih knjig je najlepše razumelo učiteljsvo ljudskih šol, ki je pogrešalo pravih in duhu časa primernih mladinskih tekstov, ki bi se jih posluževalo za literarno vzgojo šolske mladine. Teksti starejših mladinskih pisateljev in prijateljev mladine niso več odgovarjali sodobnim vzgojnim zahtevam, razni tedanji mladinski listi niso bili dostopni šolski mladini, zlasti z revnejših slojev, članki niso odgovarjali zahtevam določenih šolskih tipov in razvojnim stopnjam otrok. K temu je prišla še splošna želja po reorganizaciji mladinske literature v sodobnem duhu. To so bili glavni razlogi, da se je slovensko učiteljsvo odločilo organizirati lastno založbo za izdajanje mladinske literature. Tako je nastala pri sekciji JUU v Ljubljani samostojna založba »Mladinska matica«, ki bo drugo leto že slavila svojo desetletnico obstoja. Že danes vrši »Mladinska matica« največji del na-

VSEBINA:

Za enakopravnost učiteljic.

»Naši« in »Vaši«.

Odlomek o slovenski mladinski literaturi.

UČITELJSKI POKRET: Delo in uspehi hrvatskih pokretašev. — »Prosveta«, Haloze in mi.

LISTKA: »Oglas«. — Žalostna sreča. Rangna lista.

Splošne vesti. — Osebne zadeve. — Kaj vse pišejo o učiteljsvu, šoli, prosveti in JUU. — Učiteljski pravnik. — Naša gospodarstva organizacija. — Učiteljska tiskarna. — Mladinska matica. — Stanovska organizacija JUU. — Novosti na knjižnem trgu.

log v produkciji slovenske mladinske književnosti in najvažnejše je to, da dela pod določenimi strokovno pedagoškimi vidiki, kar je pri tako odgovornem delu, kot je literatura za mladino, v današnjih časih nujno potrebno. Tudi pri ustvarjanju in razvoju mladinske literature je potrebno določeno strokovno vodstvo.

Mladinska matica si je vzela za nalogo, izdajati svoj lastni mesečnik za učence ljudskih šol. Tako je nastala nova mladinska revija »Naš rod«, ki izhaja že 8 let pod uredništvom odličnega mladinskega pisatelja Jos. Ribičiča, z moralno podporo vsega slovenskega učiteljskega.

Že prvi letniki novega lista so pokazali, da je njegov cilj, zastopati novo smer v mladinski literaturi, to je čisto literarno in umetniško smer v formi in vsebini, dočim so se prejšnji mladinski listi posvečali ožjim ali širšim didaktičnim poučnim ali tudi šolsko tendenčnim problemom. V »Našem rodu« pa so postali umetniško-literarni momenti vodilno merilo pri presoji vrednosti mladinskih člankov. Tako je palogama rastel nazor, da ima neposredna živa umetniška forma največjo in hkrati neprisliljeno vzgojno silo in vrednost. V tem času se je posrečilo »Mladinski matici« pridobiti za sodelovanje tudi najboljša slovenske pesnike in pisatelje (le nekoliko imen: O. Zupančič, F. Milčinski, Ks. Meško, Fr. Finžgar, B. Magajna, L. Mrzel, O. Hudales, Fr. Bevk, Cv. Golar, R. Rehar itd.), ki so v uvedeni smeri začeli svoje stalno sodelovanje v novem časopisu. Na ta način si je pridobila nekoč prezirana mladinska literatura enakovredno mesto v slovenski književnosti in kulturi. Čim dalje bolj raste nazor, da poklic »mladinskega pisatelja« ima prav tako vrednost, kot vsakega drugega literata ali kulturnega tvorca.

Postopoma se je spopolnil »Naš rod« tudi v ilustrativno-grafičnem pogledu tako, da je danes skoro vsak članek bolj ali manj posrečeno ilustriran. Delo mladinskega ilustratorja ni enostavno in lahko, ker tudi to delo zahteva temeljito poznanje otroške duše in prirode. Danes je »Naš rod« največja in vodilna mladinska revija, reprezentativna po svoji zunanosti in vsebini. Je resnično — brez pretiravanja — najboljši mladinski list med vsemi jugoslovanskimi listi za šolsko mladino.

Že v prvih letih je dosegel »Naš rod« visoko naklado 25.000 naročnikov. Administracija je dosegla to z dobro organiziranim zaupniškim sistemom na vseh šolah. V raznih krajih je bil vsak tretji ali četrti učenec predplačnik lista. Še danes je število naročnikov 18.000 do 20.000, kar pri današnji gospodarski krizi dokazuje še vedno veliko priljubljenost lista. Na nekaterih šolah imajo »Naš rod« za nekakšno obvezno ali vsaj praktično berivo pri jezikovnem pouku.

Toda »Mladinska matica« je si določila širši program: odločila se je izdajati za naročnike »Našega roda« redne in izredne publikacije, to je posebne mladinske knjige pravljice in realističnega značaja, kakor tudi podobne za 6–8 letno mladino. Zdaj dobiva vsak naročnik lista tudi 4 knjige letno. Celoletna naročnina 22,50 din plačajo naročniki v mesečnih obrokih. Za knjižne rokopise razpisuje Mladinska matica lepe nagrade. Letno izide 18.000 do 20.000 odprav po 4 knjige, kar znaša v 10 letih 750.000 knjig in knjižice za šolsko mladino. Stalni naročniki si morejo tako že v šolski dobi sestaviti lastno malo knjižnico, ki si jo pozneje dopolnijo še z beletrističnimi in poučnimi spisi. V ČSR ima tako delo že podobno tradicijo. O tem sem se prepričal na lanskem študijskem potovanju po bratskih deželah Vltave in Morave.

Podrobnejša razprava o publikacijah Mladinske matice bi spadalo v poseben članek; omejujem se le na nekoliko splošnih presoj.

(Dalje prihodnjic.)

Učiteljski pokret

Delo in uspehi hrvatskih pokretašev

Dočim tvori pri nas učiteljski pokret poseben odsek naše sekcije, je pokret hrvatskih tovarišev organiziran v lastni organizaciji, kulturni zadrugi »Ivan Filipović«. Delo in prizadevanja hrvatskih tovarišev pa se od našega v ničemer ne razlikuje. Tudi njim je glavni cilj ekonomsko, socialno, kulturno in mladinoslovnno raziskavanje podoželja. Od rezultatov tega raziskavanja si obetajo istih uspehov, kot mi.

Ko je lansko poletje precejšnje število najaktivnejših hrvatskih pokretašev preživelo počitnice v Slovenskih Konjicah, so v tem času sestavili obširno anketno polo. Na podlagi te pole naj bi hrvatski učitelji dobila preštedirala razmere na hrvatskem podoželju. V zadrugi »Ivan Filipović« je organiziranih kakih 120 članov, ki so se vsi z vneto voljo poslali. Uspeh ankete je bil predvsem v tem, da so na anketi pričeli delati tudi taki, ki niso včlanjeni v omenjeni zadrugi. Na ta način je zadruga aktivizirala velik krog učiteljstva, ki do tedaj ni kazal mnogo zanimanja za tovrstno delo.

Med izvrševanjem ankete pa so se pokazali nekateri rezultati povsem tehničnega značaja, ki z ozirom na sličnost dela zanimajo tudi nas. Zadruga je za dovršitev ankete določila božične počitnice. Za časa teh počitnic naj bi se namreč na posebnem tečaju podrobneje obdelali rezultati ankete. Na tečaju, ki se je sprilo skrajšanih počitnic vršil predčasno, se je izkazalo, da je bil čas za dovršitev ankete nekoliko prekratko odmerjen. Od 300 razposlanih anketnih pol je bilo 50 izpoljenih. Vodstvo zadruge, ki naj bi izvršilo končno redakcijsko anketnega materiala, zaradi tega in zaradi skrajšanih počitnic tudi ni moglo sestaviti referata v zamišljenem obsegu. Omejiti se je moralo na referat, ki je obdelal anketno iz varaždinskega sreza. Zato anketa ni pokazala navedenih razlogov sklenili podaljšati anketo do konca šolskega leta.

V nadaljnji debati so tečajniki ugotovili, da posameznik težko sam točno izvrši anketo. Med delom namreč naletijo na vprašanja, ki jih sam ne more rešiti. Potrebna so mu pojasnila in nasveti. Če jih ne dobi, izgubi na

volji in elanu ter delo zanemari. Zato je vodstvo zadruge imenovalo aktivnejše člane za poverjenike. Njih naloga je združiti več delavcev na terenu, jim dajati navodila ter vzdrževati stalno zvezo med njimi in vodstvom zadruge. Sistem poverjeništev se je dobro obnesel in od tedaj delo na anketi hitreje in lepše napreduje. Verjetno je, da bo anketa ob koncu šolskega leta dala one rezultate, ki jih hrvatski pokretaši žele.

Poleg vsega tega dela ima zadruga »Ivan Filipović« v svojem programu tudi izdajanje knjig za učiteljstvo in mladino. Do sedaj je zadruga izdala knjigo »Učiteljstvo in narode«, v kateri je »Tovariš« že poročal, in mladinsko slikanico »Mirko in Marko«. Oče tovrstne mladinske literature je naš Ribičič in kakor taki prispevki izpod njegovega peresa vžigajo v »Našem rodu«, tako je knjižica »Mirko in Marko« vžigala na Hrvatskem. Zadruga je izdala knjigo v 5000 izvodihi in je bila naklada takoj razprodana. Besedilo je napisal Branko Sučević, slike je prispeval Oton Postružnik. Zgodba pripoveduje doživljanje dveh dečkov, ki sta zbežala od doma, prehodila vse hrvatske pokrajine in se končno vrnila domov. V vsebino je spretno in nepristransko vpletена propaganda za združništvo. Nekočliko manj so se posrečile ilustracije, ker slikar gotovo še nima v tem načinu ilustriranja take prakse, kakor jo kaže n. pr. O. Gaspari. Cena knjižice je neverjetno nizka: za mesto pet, za podoželje dva dinarja. Opopumljena po uspehu, bo zadruga izdala drugo izdajo Mirka in Marka«. Knjižica bi dobro služila pri pouku srbohrvaščine tudi marsikateremu slovenskemu učitelju.

Iz navedenega je razvidno, da so si naložili hrvatski pokretaši celo nekatere pionirske naloge, ki so pri nas že rešene (Mladinska matica). Želimo jim, da bi njihovi napori želi čim več in čim lepše uspehe. O. H.

Naša anketa

Vsi oni, ki še niso odposlali anketnih pol, naj jih nemudoma odpošljejo!

Pavel Prodornik:

„Prosveta“, Haloze in mi

(Naše sodobne narodno-obrambne naloge.)

II.

Ptuj, izhodišče nemške ekspanzivnosti.

Iz Ptujja gre stremljenje ptujskih Nemcev tudi na vso okolico, posebno na Haloze. Ptujski okraj ne spada v obmejni zaščitni pas. Zato stremi nemška narodnostna politika za tem, da pokupi čim več naših prodajajočih posestev in obvaruje svoje pred propadom.

Ptujski »Vorschauverein« daje proti vknjižbi na posestvo večja posojila, posebno z davki obremenjenim in zadolženim malim haloškim posestnikom, ki postanejo tako še bolj gospodarsko odvisni.*

Z ozirom na tesni prostor moramo, žal, opustiti vse statistične tabele, s katerimi bi lahko dokazali, da so narodnostne, družabne, gospodarske, prosvetne in higienske razmere v Halozah mnogo slabše kot n. pr. v Slovenskih gorah, ki so bližje državni meji.

* Sicer se pa tudi v tako zvanem zaščitnem pasu večkrat dogaja, da inozemski Nemci kupujejo slovenska posestva na ime kakega našega državljanca.

Haložan je ali gospodarsko odvisen mali posestnik ali pa popolnoma osiromašen viničar, ki je radi pomanjkanja lastne zemlje prisiljen delati pri večinoma tujerodnem posestniku za najslabšo dnevnico (5—10 din). Njegova največja skrb je, da preživi družino in sebe čez zimo brez prevelikega pomanjkanja, lakote in stradanja, ki že od nekdanj strahujejo Haloze.

Mali posestnik — domačin je stalno v obupno nevdržnem stanju. Tudi on je vedno v pomanjkanju in stiski, ki jo drugi spretno izkoriščajo. Vinograd mu propada, ker nima denarja za nujno vzdrževanje. Pri prodaji vina težko konkurira sirtiranemu vinu nemškega soseda, ki ima več zvez in trgovskega smisla. Zato prodaja domačin svoje mešano vino pod ceno. Da pride do denarja, jemlje kredit pod najslabšimi pogoji, ali pa prodaja vse, kar se da prodati — nazadnje tudi zemljo.

Naše Haloze — kolonija tujec.

Tako prehajajo najlepša zemljišča in najboljše vinogradi iz rok domačinov v last

tujcev — inozemcev ali večinoma tujerodnih nemških mešanov. V katastralni občini Gorca (Podlehnik) ima 54 domačih posestnikov le eno tretjino vsega zemljišča (30,7 % = 189,83 ha) ter pride na domačega posestnika povprečno 3,51 ha slabe zemlje, dočim ima 101 tujec dve tretjini celokupnega zemljišča (66 % = 407,16 ha), tako da pride na tujega posestnika povprečno 4,03 ha boljše zemlje.

Te številke povedo dovolj jasno, da so Haloze, z vso že znano bedo in izkoriščanjem domačinov, v rokah imperialistično orientiranih Nemcev. Še slabše je z vinogradi, glavno pridobitno panogo Haloz.

V isti občini ima 36 domačih vinogradnikov le eno sedmino vseh vinogradov (14,1 % = 9,22 ha) ter pride na domačega posestnika povprečno 0,25 ha slabega vinograda, dočim ima 55 tujcev šest sedmin vseh vinogradov (85,9 % = 56,13 ha), tako da pride na tujega vinogradnika povprečno 1,02 ha najboljših vinogradov. Od tega imajo štiri inozemski posestniki več kot eno desetino vse zemlje (10,1 % = 62,62 ha) in dva inozemska vinogradnika tudi več kot eno desetino vseh vinogradov (10,5 % = 6,81 ha).

Isti proces tudi lahko opažamo v petih vinorodnih haloških katastralnih občinah politične občine Št. Vid niže Ptuja. (Opozorjamo na tozadevno dr. Fr. Zgečovo obširno in temeljito razpravo o Halozah v III. in IV. letniku »Sodobnosti«.) To tem bolj, ker nakazuje še neraziskane probleme naših Haloz, kojih rešitev je naša bodoča naloga.)

Vse Haloze bolehalo na razmerju med slovenskim viničarjem in nemškim vinogradnikom, med izkoriščanim delojemalcem in izkoriščujočim delodajalcem, med slovenskim tlačanom in nemško gospodo.

Ničesar nimamo proti Nemcem.

Imamo pa pravico, opozarjati in braniti se pred tujimi osvajači. Še drug primer, kako so ti osvajači podjetni.

V sezoni se vračajo tujerodni posestniki iz inozemstva in iz mest v svoje razkošne vile sredi haloških gor. Z njimi prihajajo gostje — tuji. Ob lepih sončnih dneh drvijo ogromni, okrašeni inozemski avtobusi skozi Ptuj v Haloze. V belih taboriščih, odmaknjenih od obljubljenih in prometnih točk, vihrajo zastave s simbolom pronemške miselnosti in done rezka povelja poleg ofenzivnih vojaških pesmi.

Splošne vesti

RAZPIS

Učiteljski dom Vit. kralja Zedinitelja v Ljubljani razpisuje mesto upravnika. Zaprostiti morejo samo upokojeni učitelji, poročeni, ki so večji vodstva gospodarstva in gospodinjstva, zdravi in čili.

Prošenje je vložiti do 28. februarja 1938. na Učiteljski dom v Ljubljani, Žibertova ulica št. 27, kjer se dobi tudi vse podrobne informacije vsak dan od 9. do 11. ure dop. Načelstvo U. d.

— Za učiteljstvo zanimiva razprava se je te dni vršila pred okrožnim sodiščem v Mariboru. V Marenbergu so po premetitvi šol. upravitelja Mirka Lešnika prišli v občino in v kraj. šol. odbor njegovi nasprotniki. Šolska občina v Marenbergu je po premetitvi šol. upravitelja Mirka Lešnika vložila proti njemu tožbo za odkodnino v znesku 1200 din za stanovanje, v katerem je imel svoje

Tukaj se — ob primerni propagandni literaturi in pod vodstvom akademikov — ptujška nemška mladina poglablja v napadalo velenemško ideologijo. Kakšna je ta ideologija? Kakšno je njeno stališče do nas Slovencev, oz. Slovanov sploh? Predstavniki te ideologije so v svojih delih dali o tem vprašanju sledeče izjave:

»Slovinci so manjvredno alpsko ljudstvo, ki je brez vsake lastne vrednosti, kljub vsej germanizaciji ostalo v bistvu babjevno in hlapčevsko.«

»Slovani niso do danes dali niti enega pomembnega kulturnega dela, njih nesnažnost, podložništvo in nezvestoba ter divjaštvo so lastnosti, podedovane po Mongolih.«

»Slovani so zgodovinski gnoj. Nemcem je odvratna vsa ta mešanica ljudstev: Čehov, Poljakov, Srbov in Hrvatov. Moramo si biti na jasnem, da si izgubljenih ozemelj ne bomo pridobili s svečanimi pozivi na Boga ali s pobožnimi željami... z govoričenjem parlamentarnih gobcev... radi ognjeviteh protestov... temveč z oboženo silo... z ostrim mečem, s krvavim bojem.«

»Ne pozabite, da ste vi Nemci najslabše ljudstvo tega sveta, najplemenitejši zastopniki arijske rase, ki jo je vsemogočni Bog določil za vladanje tega sveta.«

Z neverjetno žilavostjo, vedno in ob vsaki priliki, ne strašče se nobenih denarnih žrtev, prodira ta miselnost po vseh deželah Evrope. Tudi k nam. »Jutro«, št. 26., z dne 1. februarja 1938. piše:

»Velikopotezna nemška propaganda. Kakor poročajo nemški listi, je v nedeljo, na dan pete obletnice prevzema oblasti v Nemčiji po narodnih socialistih, odptovalov v inozemstvo nad 700 članov narodno socialistične stranke, da spregovore o pomenu te obletnice v krogu inozemskih nemških kolonij v vseh državah sveta.«

Sredi Haloz, ob opazovanju gospodarskih, družabnih in higienskih razmer, ob kulturni zaostalosti našega sproletariziranega viničarja, pač lahko najdejo preroki velenemškega evangelija mnogo nazornih primerov za potrditev gornjih citatov.

Nihče, tudi mi, pa se ne vprašuje dovolj resno po vzrokih teh razmer. »Naša naloga je, odkrivati prave vzroke bede. Ko bomo spoznali vzroke, se mora najti tudi izhod iz nje.« (Fr. Zgeč: »Haloze«.)

pohištvu od razrešitve do prejema predujma na selitvene stroške. Prvostopno sodišče je tožbeni zahtevk zavrnilo, istotako je okrožno sodišče zavrnilo poziv šol. občine proti sodbi I. instance ter se postavilo na stališče, da se sme učitelj, ki je navezan na svojo plačo, pri selitvi držati določila, da mu pritiče predujem na selitvene stroške ter da prepozna izselitev ni njegova krivda, dokler brez lastne krivde ne dobi predujma na selitvene stroške. Zadeva je s tem končno veljavno rešena ter mora plačati šol. občina pravdne stroške obeh instanc.

— Upraviteljstva šol in učiteljstvo opozarjamo na letak za glasbeno edicijo »Materinski dan«, ki je priložen današnji številki »Učiteljskega tovariša«.

— Večkrat bi rabili kako primerno darilo, a ga ne zmorete, ker še nimate tekočega računa, da bi mesečno pošiljali manjše zneske. Prijavite se Učiteljski tiskarni ali poverjeniku vašega društva.

Naročajte glasbeno edicijo „MATERINSKI DAN“

Saša Ličin:

„Oglas“

»Zbogom!« je izzvenel v šolski veži z onim trdim nemškim naglasom, ki človeka zaboli. Otroci so se razsulji na vse strani s trdno vero, da jim do drugega dne učiteljica ne pride več do živoga.

Vrnila se je v šolsko sobo, odprla na stečaj okna in sedla za mizo. Dolge, s tankimi modrimi žilicami napete roke je stegnile predse, kot bi s silo odpravila od sebe neko breme, ne breme, bol, ki se ji zajeda v dušo. Misli pa so predle pajčevino spominov, toplih, bežnih, kot v pravljici: »Bilo je nekoč...«

Tu sem je prišla pred osmimi leti. Tisti prepad med katedrom in klopmi je prebledel z lahkoto, z le njej prirojeno ljubeznijo do teh malih in najmanjših. Bilo ji je toplo v srcu, ko so najmlajši lovili njeno krilo: »Gospodična, prosim...« Te oči je poznala! V dnu duše jim čitala, spoznavala — a nikdar sodila. Ko je spremljala sedaj Zadolce, potem Gorjane, je vstopala v hiše. Tu ni bilo značeno, tam ni bilo ribano. Nekje so gnetli kruh. Zraven je sedel mali na svoji posodici. Povsod zanemarjenost, več zanemarjenosti kot bede. Njo je bolelo.

Preko tistih malih, ki so jo spremljali na vseh potéh, je zbrala počasi one večje dekline, ki hočejo biti že samostojne in le nerade poslušajo tuj nasvet. Te so jo zvečer, ko se je dan boril z nočjo, poslušale, prikimavale, vpraševale boječe in led se je jel taliti kot v mladi pomladi.

Ni bilo dolgo, ko so bile krušne mize pogrnjene z belimi prtji, veže pometene in lese popravljene. Ko je šla učiteljica tedaj skozi vas, so jo izza čistih oken pozdravljali nageljni in rožmarin: »Hvala Ti! Hvala! sicer bi tudi mi pomrli.« Njene oči pa so bile otro-

ško odprte: »To je moje delo, hvala vam, dekleta!«

Preko teh deklet, ki so se v šoli učile kuhati, prati, šivati, voditi knjige za gospodinje, preko teh deklet, ki bodo kmalu postale mlade matere, prežete s toplo ljubeznijo do dela, reda in snage, so začeli hoditi oni težki vaški — kanoni. A le neradi. Še tam na vrstu, ki je bil poln aster in gladijol, so bili neodločni, a sila jih je gnala dalje: »Prosim, gospodična, tole imam od sodišča, pa ne znam državnega jezika. Prosim...« A ona je bila vesela. Raztolmačila mu je zadevo, svetlovala in končno napisala še odgovor. »Kaj sem pa dolžan za papir, gospodična?« Moj Bog, saj papir je vendar šolski. »Zbogom, oče, še kaj pridiš!«

Potem so prišli. Prvi s prošnjo za gasilec. Podpore bi rabili. Drugi za Pašniško in gozdarsko zadrugo, novo napajališče v vasi je nujno potrebno. Tretji za odpis davka. Četrta s pismom od konzulata. Peti. Šesti...

Nato je zbolela žena v koči na koncu vasi. Vsa stara in izžeta je umirala zapuščen in vdana v svojo usodo. Njeni rodni so se nekje v Ameriki vozili z avtom. Celo sliko so ji poslali, ki je pa ni mogla ozdraviti. Hiral je dalje in stradala. Vse to so ji povedala dekleta zvečer v njeni sobi pri krpanju perila. Drugi dan je šla tja v koč. Nepovabljena. Dve spremljevalki je imela s seboj. Vso sobo so prezračile; kurile, snažile, kuhale, dale ji topllega prigrizka in kozarec močnega vina.

Čez teden dni jo je našla učiteljica že sedečo pred kočjo na klopi. Njene ugašajoče oči so se zahvaljevale brez besedi. Učiteljica je prišla ponujeno roko in sama ni vedla, kdaj ji je starka dihnila na roko hvaležen poljub. Učiteljico je spekle nekaj v duši, nekaj bi morala govoriti, zato je prišla staro glavo in jo mehko prižela na svoja prsa. Bilo je tako toplo.

Potem je nekje pri ljubljanski firmi sprosil voziček za hromo deco. Z njim se je vozil vaški ubogi Viktor. Pet let star. Ko se je prvič peljal, sedeč na vozičku in z rokami poganzajoč kolesa, so mu lica žarela kot ogenj. Nič več ni bil navezan samo na domačo sobo s svojimi hromimi nogami. Če je srečal učiteljico v vasi, je pozdravljala glasno: »Dobro dan, gospodična!« Pognal je voziček nekaj metrov dalje, obstal in zopet pozdravljala, ko ga je prehitela. Saj revež še ni znal dosti govoriti. V njej pa se je razširjalo nekaj toplga, kar jo je bodrilo v delu. Sklonila se je in šla z lahko roko skozi dečkove lase: »No, kako je Viktor?«

»O, hvala, hvala!« Zopet se je pognal dalje s svojim vozičkom.

Ko je prišel Božiček, je imela ves mesec skrbi. Nekaj je sprosil pri oblasti, nekaj od društev, nekaj pa od boljših kmetov, ki ji niso mogli odreči podpore. Vsa mladina je bila obdarovana ob prižganem božičnem drevescu. Starši otrok so zadovoljno kimali in voščili praznike. Njej pa se je po vsem telesu pretakalo nekaj toplga prav do konca prstov. Bila jo je sama dobrota in ljubezen. Zadnja je šla iz šole ona stara žena iz koč kraj vasi in govorila sama zase:

»Aber so ein liebes Fräulein!«

»Bilo je nekoč«, se pričenojavo pravljice.

Potem se je vse spremenilo: ves pouk se je moral vršiti izključno v slovenščini.

Ze prvi dan po čisto slovenskem pouku je vedela vsa vas, da gospodična noče govoriti več po naše. Začeli so se križiti in težave. Otroci, prej vsi njeni, so se polagoma odtujili; starši so jih ščevali proti šoli in učiteljici. V šoli so sedeli topo, odgovarjali prita-jeno, življenje je bežalo iz šole. V temnih večerih pa so zlikovci risali na vežna vrata hitlerjanski kljukasti križ. Počasi so izostala dekleta od skupnih večerov, saj jo itak ne razumejo. Nočejo več razumeti!

Nato so ji v vasi odpovedali mleko. Nijker ni bilo več jajec naprodaj, medtem ko jih je prej nešteto razdelila med kajzarje in bolne. Počasi je postala od vsega odrezana.

Do mesta je pet in dvajset kilometrov. Tam bi saj lahko komu potožila krivico, ki se ji dela. Saj ona ni ukinila nemškega odredka. Tu bi lahko govorila le z župnikom, ki je prišel vsako soboto v šolo. Pa je bila že taka, da je z Bogom opravila vse sama, brez posredovanja! Bog je neskončna Ljubezen, in njo je bila zgolj ljubezen, ljubezen do bednih, bolnih, lačnih, bosih...

Sedaj se vrata pred njo zapirajo. Otroci beže za hiše. Niti hrane ne dobi več v vasi. Od vsega je odrezana. Skozi vas pride le orožniška patrola, finančni stražnik in eksekutor iz mesta. Ti jo srečujejo, delajo opazke in se smeje. V dušo ji nihče ne pogleda. Nihče ne vidi krivice, ki jo dela to ljudstvo nad njo. Nihče ne vidi, da traja to bedno življenje že tri leta. Je to še življenje? Ko bi imela človeka, da bi pregnal to monotonost, ki tre dušo, da bi imela človeka, ki bi mu potožila z besedo in mogla prenesti vso svojo milino in ljubezen na sočloveka, ki bi jo razumel.

Leta beže in njeni lasje dobe bele niti. Ona postaja trudna. Vas se zapira pred njo. Njena duša se hoče razliti, hoče se sprostiti teh spon...

Mirno je sedela za mizo, zganila roke in pisala: »Uredništvu N. N. v Ljubljani.«

Da, ona išče človeka... Od vsega drugega je odrezana...

* * *

Saj smo pri nas navajeni, da pademo po bednih, zapuščenih. Le kamenjajte! Drugi nas itak pre malo! — Samo tiste, ki so brez greha, naj pobirajo prvi kamenje.

— Da ne nastanejo neprilike in zadržki za napredovanja, naročite vse potrebne tiskovine skupaj za celo leto. S tem si prihranite čas in nepotrebno večkratno naročanje. Šolski upravitelji naj si v ta namen že v začetku leta sestavijo pregled vseh napredovanj, da bodo naročili zadostno število tiskovin.

† Jerica Gnusova. V Dolu pri Hrastniku je umrla Jerica Gnusova, soproga bivšega podpredsednika naše sekcije in dolgoletnega borce za učiteljske pravice Antona Gnusa, šol. ravnatelja v pokoju. Naše iskreno sožalje.

— Tekoči račun lajša nakupovanje knjig, zvezkov in raznih pisarniških potrebščin za otroke. Omogoča poplavljanje knjižnic, nabavo raznih strokovnih in modnih revij iz inozemstva. Veliko tovarišev in tovarišic se že poslužuje te ugodnosti. Vabimo še druge. Učiteljska tiskarna in njeni poverjeniki v srezih dajejo potrebna pojasnila.

Rangna lista

Popravki

Nagelšmid Josipina, učiteljica v Ptuj, je napredovala v VII. skupino 10. oktobra 1932. in ne 11. aprila 1934.

Bankovac Matilda, učiteljica v Št. Ilju, je napredovala v IX. skupino 16. maja 1932. in in 11. aprila 1934.

Zamán Slavica, učiteljica v Cerkljah, je napredovala v VII. skupino 14. januarja 1937. in ne 1. septembra 1932. v VIII. skupino.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUV

— Velika nesreča v štrigovski šoli. Učence 3. razreda višje nar. šole v Štrigovi France Lukovnjak se je med poukom po nesreči ustrelil v trebuh z orožjem, ki ga je sam izdelal. (Razni listi, 11. II.)

— Kam plovemo? Pod tem naslovom prinaša celjska »Nova doba« od 11. II. dopis iz Slovenj Gradca, ki vsebuje med drugim tudi sledeče vrste: Pretekli teden so ti 10 do 13-letni otroci pozdravili na cesti svojo učiteljico, ki si je »držnila« nositi šolski znak, s petjem orlovske himne in s klici »Bog živi!« in »Mi smo Orli!« Vedli so se tako izzivalno, da je bila gdč. učiteljica prisiljena iz strahu pred dejanskim napadom iskati zatočišče v bližnji gostilni. — Drugi primer se je zgodil celo v šolskih prostorih. Pismoša je prinesel g. učitelju »Domovino« in ko so šolski otroci videli ta list, so vpihali učitelja zagnali krik, da čita brezverske liste.

— Članek o našem šolstvu in brezposelni inteligenci prinaša list »1551«. V tem članku piše o analfabetizmu v naši državi in slika predvsem slabe razmere na srednjih šolah v Sloveniji. Omenja pomanjkanje profesorjev na srednjih šolah, ko je istočasno naraslo število brezposelnih proforsorskih kandidatov na 160. Članek se zaključuje sledeče: Toda stanje našega šolstva nam je živ in prepričevalen dokaz, kako napačno je dvigati kulturo zaostalih pokrajin na račun kulturno višje stoječega naroda.

Lozje Zupanc:

Žalostna sreča

O sreči je pisalo že mnogo ljudi. Nemara zato, ker jih je zmerom pustila v svetlem upanju, da se jim bo nekoč le dala ujeti. Čim večje je bilo upanje, bolj se je sreča umikala od njih in se oddaleč smejala njih praznemu početju in hrepenenju. Tako je bilo od nekdaj. Ljudje pa so bili in so še sanjači, kadar gre za srečo. Od nekdaj že so namakali peresa v črnilnike in hiteli praskati po papirju, da bi si pričarali srečo. Ampak sreča je kakor ženska: ošiljenih stvari nima rada — peresa se celo ne!

Z menoj ni nič drugače. S srečo prav za prav nikoli nisva bila posebna prijateljca. Da, takole bom storil, sem si že čisto mislil, kadar sem bil sreči čisto blizu, takšna si kakor trmasto dekle, nič več ne bom boječe jecljal ob tebi, nič več ne bom plah, pogumno te bom zgrabil za rokav in te povedel s seboj na dolgo, prašno cesto. Ampak to so bile samo sanje, poročene iz vročega razmišljanja. V resnici se mi je sreča že zmerom izmuznila in se s srebnim smehom poslovila od mene. Srečno, sreča! sem si potlej mislil, ko sem gledal za njo, zdaj razumem, zakaj mi je pokojna babica še zaljublencu zmerom naročala, naj dekletu nikoli igle in peresa ne dam, ker oba prinašata nesrečo.

Te besede mi prihajajo v misel, odkar se je v našo hišo vselila žalostna sreča. Res je, odkar so me prijateljki, ki skrbje za moje zdravje, tako rekoč na silo in proti moji volji nagnali iz vlažne in zatohle učilnice, v kateri je posedalo šestdeset mladih ljudi in polovica njih jetičnih in druga polovica njih gladnih, odkar so mi rekli, da sem potreben sonca in zraka, ker je sicer moje življenje ogroženo, odkar so mi torej pokazali vrata na cesto, imam časa na pretek, da lahko svobodno razmišljam, kolikšna je vendar ljubezen, ki mi jo dajejo prijateljki in kako pametno je na svetu vse urejeno... In kakor

Osebnne zadeve

—i V VIII. položajno skupino so napredovali naslednji učitelji(ce): Burg B. Angela, učiteljica žen. roč. del v Mariboru; Varšek A. Ana v Planici; Škarf I. Ivan v Hotiču; Berce V. Vladimir v Trebelnem, Salomon A. Silviya v Mirni; Torkoš L. Julija v Hodošu; Venturini F. Oskar v Senovu; Nigolič A. Adela v Hajdini; Flegar I. Avgust v Robu; Florentini L. Amanda v Galiciji, Zupančič M. Rudolf v Črneči vasi; Bahovec A. Josipina v Trbovljah; Vozel J. Marija v Veliki Kostivnici; Trobiš S. Draga v Starem Logu; Klun J. Franc v Zagorju; Hrovat A. Stanko v Konjicah; Volk F. Stanislav v Hrastniku; Tone J. Ivan v Kresnicah; Svajger V. Zora, Sv. Bolfenk v Slov. goricah; Primožič J. Ivan v Ljubnem; Marolt F. Antonija v Preserju; Kajč J. Vera, Sv. Jurij ob juž. žel.; Zener J. Marija v Mirni peči; Zavrtnik A. Elizabeta v Šenkov turnu; Istenič M. Karolina v Št. Vidu; Čebulj F. Darinka v Hinju; Baričič F. Julija v Kupšincu; Ferjan M. Milan v Remšniku; Zupan H. Ana v Vitanju, Dimitrijevič V. Ana v Slov. Bistrici; Mrovlje S. Lidvina v Slovenj Gradcu; Pahor M. Drago v Trbovljah; Pipan V. Justina v Št. Ilju; Jordan I. Jožef v Guštanju; Vičar F. Vida v Polenškaku; Vinkler F. Venčeslav v Blokah; Pizulin J. Ana na Blokah; Reven J. Jožefa v Škalah, Sila A. Milan v Prevaljah; Znuđerl B. Kristina v Rajhenburgu; Beranič J. Ana v Selu; Škarabot K. Marija v Marenbergu; Plavšak R. Marija v Trbovljah; Plavšak R. Franja, Trbovlje.

—i V IX. položajno skupino so napredovali naslednji učitelji(ce): Mivšek J. Jožef v Belih Vodah; Šiftar S. Janez v Brezovici; Kus I. Bogoljub v Št. Rupertu; Strnad G. Rudolf v Poderedu; Miklave I. Ivana, uč. žen. roč. del v Črnomlju.

—i Proti monopolu tiska po državni tiskarni prinaša »Trgovski list« od 11. II. zanimiv članek z naslovom: Zadosti državnega kapitalizma. Z državnimi podjetji in monopoli se ne sme škodovati zasebnemu podjetništvu. Končuje se ta članek s sledečo ugotovitvijo. Država bodi upravitelj skupnih koristi vseh državljanov in zaščitnik zakonov, ne pa podjetnik in brezobziren konkurent že obstoječim podjetjem in uničevalec svojih najboljših davkoplačevalcev.

—i O semestralnih počitnicah piše »Gorenjec« od 12. II. in pravi med drugim: Konec prvega polletja naj bi se uredil tako, da bi bil kak prost dan v zvezi s Svečnico. Da ne bi bilo izgube, naj bi se sv. Sava in Strossmayer proslavila skupno. Vse šole naj imajo enak odmor. Če je kak zavod večji, mu ni treba večjih odmorov, ker ima tudi več ljudi za delo. — Sploh pa naj se take stvari enkrat uredijo za stalno, kakor smo bili od nekdaj vajeni.

—i Izdatki za šolstvo v banovinskem proračunu. Proračun prosvetnega oddelka ne izkazuje znatnih izprememb. Največji del proračuna prosvetnega oddelka odpade na vzdrževanje ljudskih šol, in sicer 8.424.000 din za stanarino učiteljev, kurivo učiteljem na kmethih, katehetske nagrade, plače in dneve za šolsko služabništvo, nadalje 8.070.000 din za stroške vzdrževanja ljudskih šol; najemnina za šolska poslopja, razsvetljava in kurja-

va, za izpopolnjevanje knjižnic, pisarniške potrebščin itd. Poleg tega se nahaja v banovinskem proračunu še postavka podpor ljudskim šolam in skupnem znesku enega milijona 290.000 din, od tega za zidanje in prezidavanje šolskih poslopij 900.000 din. To so velika bremena, ki so bila prej večinoma na ramenih šolskih občin. (»Slovenec«, 11. II.)

—i Oprostilo razsodbo predsednika sekcije, Metoda Kumlja, registrira tudi »Naš glas« od 15. februarja.

—i Denar za šolo ali za Prosvetni dom? Zgodba o lepi zapuščini v Stranicah. Pod tem naslovom priobčuje »Jutro« od 16. februarja članek, v katerem piše o zapuščini, 75.000 din, namenjeni za šolo, ki jo hočejo porabiti za zidanje Prosvetnega doma. O isti zadevi piše tudi celjska »Nova doba« od 11. februarja.

Raznoverstna poljska, zelenjadna in cvetlična semena, hrano in zdravila za ptice dobite po najugodnejših cenah in v najboljši kakovosti pri tvrdki

M. BERDAJS, prej Jos. Urbanič,

Ljubljana, Miklošičeva cesta 8, Maribor, Vetrinjska ulica 30.

—i Legitimacije za polovično vozino po železnici še danes ni prejelo učiteljstvo nekoga okraja v naši banovini, čeprav so bile slike in takse oddane že pred pol leta okrajnemu prosvetnemu oddelku. Uradnik, ki je slike in denar sprejemal, jih še danes ni poslal na direkpcijo železnice. Izgovor, da še ni vse učiteljstvo poslalo slik in da čaka na zamudnike, ne drži, zakaj jih je pa nekaj lahko poslal! Smo že sredi februarja brez legitimacij tudi tisti, ki smo pravočasno vložili vse potrebno. Kaj pa, če je v ozadju kaj drugega? smo mnenja, da uradnik, ki je bil kdaj zaradi poneverbe prestavljen iz šole na kako višje mesto, ne sme več sprejemati denarja v varstvo. Zahtevamo takoj legitimacije, za krivca pa kazen! — Prizadeti. (»Slovenec«, 10. II.)

—i Smisel za učiteljske zahteve. Novi list »Edinost«, ki je začel izhajati v Mariboru, 12. II. priobčuje daljši članek z naslovom »Dajte učiteljstvu, kar upravičeno terjaa«. V članku se zavzema pisec za učiteljsko stalnost in namestitve brezposelnih ter pravi med drugim: Po položaju, kakršen vlada v slovenskem osnovnem šolstvu, je treba reči, da so zahteve, ki jih terja učiteljski stan, zahteve nas vseh... Učiteljstvo ni osamljen in za plotovi izoliran stan, temveč je bolj kakor kdor koli tesno povezan z narodom in njegovo usodo. Zato pač ne moremo biti veseli in navdušeni nad gladnim, prezebajočim in gospodarsko propadajočim učiteljem in brezposelnim učiteljskim naraščajem... Če učiteljske stanovske organizacije terjajo na svojih sestankih stalnost učiteljske službe, je treba to zahtevo razumeti in jo podpreti... Napačno pa bi bilo, če bi v svoji malodušnosti prekrizali roke in pustili učitelja osamljenega ter ga ne podpri.

—i Proti plačevanju dijaških knjižic odnoseno izkazov o šolskem napredku po učencih piše Mariborski »Večernik« od 10. II. in pravi med drugim: »Po zakonu o nar. šolah, člen 2., je pouk v narodnih šolah obvezen, po čl. 4. pa brezplačen in po čl. 63. se napredek oceni dvakrat v letu. Torej tudi zakon predpisuje brezplačno izdajo ocene učencev narodne šole, za kritje ocenjevalnih listin pa bi morali oskrbeti kritje šolski proračuni, v katerih pa baje za to ni kritja.

se bova takoj poročila. Ah, če bi se zgodilo, da bi dobila to mesto,« je vzdihnil, »to bi bila moja in njena največja sreča.«

»Zares, sreča,« sem vzdihnil tudi jaz. Dnevi so polzeli mimo naju, midva pa sva še zmerom posedala sleherni dan za kakšno urico pred hišo. Oba v mislih na srečo, ki sta jo trgovec in njegovo dekle zama pričakovala.

Potlej je nekoga dne ves bled prisedel k meni in razgrnil predme časopis. Čital sem naslov, napisan z velikimi, črnimi črkami: celibat učiteljic.

»Kaj sedaj?« je s komaj slišnim glasom izdaval.

»Da, kaj sedaj?« sem ponovil kakor uklet. »Tu pišejo, da bo po nekaj mesecih vsaka učiteljica izgubila službo, če se bo poročila z neučiteljem,« sem dejal, kakor da hočem pribiti to, kar je že sam vedel. »Nekaj mesecev imaš časa. Odločiti se boš moral za svojo srečo.«

Moj gospodar je mlad trgovec. In naša vas je majhna. Tako je pač z njim, da iztrži mesečno nekaj stotakov: za življenje premalo, za smrt preveč. Če bi njegovo dekle izgubilo službo — potlej zbogom sreča in življenje!

Tako sem mislil jaz. On pa je skočil pokonci in iz prsi se mu je izvil trepetajoč vzklík:

»Ne, za to srečo se jim ne dam ogoljufati!«

Še tisti mesec sta se poročila.

Po poroki je mlada trgovčeva žena odšla nazaj v svojo vas. Ob tihih večerih, ko so zunaj po trtjih vabili črčki z drhtečo pesmico svoje samice, ko so na vasi peli fantje v zvezdno noč, takrat je ona jokala v dolgočasju. Vsak dan je prišel k trgovcu pismoša z drobnim pisemcem. Zdaj je mladi mož imel svojo srečo — sto kilometrov je bilo med njima. — — —

Učiteljski pravnik

—š Vprašanje M. M. iz Kamene Gore, Prijepolje:

a) učenik I razreda ima slabo oceno iz računa a iz jezika i ostalih predmeta ima prelazno oceno. Da li prelazi u stariji razred ili ne?

b) učenik I razr. ima sve ocene prelazne ali iz jezika ima slabo (2) oceno. Da li prelazi u II razred ili ne?

Poznat mi je raspis o ocenjivanju daka O. n. br. 40.286/930 i Dopuna O. n. br. 3926 od 21 I 1935 god.

c) Da li se neka knjiga, dobavljena iz inostranstva preko neke naše knjižare, može samim tim smatrati da je dozvoljena od strane naših vlasti?

Odgovor: Ad a) in b) Učenec ne more prestopiti v višji razred. Ad c) Ako je knjiga dobavljena iz inozemstva potom neke naše knjigarne, se s tem še ne more smatrati, da je dovoljena od naših oblasti.

Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljskemu domu v Mariboru je izročilo Zensko društvo v Mariboru hran. knjižico Posojilnice v Rušah z vlogo 5030 din kot vililo blagopokojne gospe Lasbacherjeve v Rušah. — Neimenovani tovariš v počastitev spomina nepozabnega tovariša in vzornika 100 din. Najiskrenjša zahvala! M. Kožuh, blagajnik.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Ob priliki mesečnega sestanka krožka upokojenega učiteljstva v Mariboru je nabral tov. Rajšp za »Lukmanov kamen« 100 din. Skupaj je krožek daroval v ta namen 475 din. — Prav iskrena zahvala požrtvovalnim tovarišem - upokojencem! — Kožuh, blagajnik.

Učiteljska tiskarna

—t Vse šole uživajo v knjigarni Učiteljske tiskarne in v njeni podružnici v Mariboru neomejen kredit.

—t Pri plačevanju obrokov na deleže označite na položnici, da je nakazilo za delež.

—t Dobro situirani zadružniki(ce) bodo letos podpisali še en delež pri Učiteljski tiskarni. Delež je 250 din.

—t Novi napisji za oddelke in razrede osnovnih in višjih ljudskih šol so natiskani. Napisji ustrezajo zahtevam okrožnega razpisa kraljevske banske uprave. Pri naročilih navedite koliko ima šola oddelkov osnovne in koliko oddelkov višje ljudske šole. Da se bodo čimprej udomačili po zakonu določeni izrazi, naročite napise čimprej!

—t Kmalu bodo sprejemni izpiti za sprejem v srednjo šolo. Naročite že sedaj knjižico: Dr. Kozina: Snov za sprejemni izpit v srednjo šolo. Cena 10 din. — Skupna naročila so cenejša zaradi poštnine!

Sokolska društva! Pripravili smo večjo zbirko iger za odrasle — 18 knjig za 100 din. Z glasbenimi točkami 150 din. Sezite po bogati zbirki, v kateri boste našli primerne igre za člane, naraščaj in deco.

Zbirko iger za šolsko mladino — 14 knjig — nudimo šolam in mladinskim organizacijam za znižano ceno 100 din. Z glasbenimi točkami 150 din. Naročite bogato zbirko, dokler je kaj zaloge.

Poletne počitnice so bile njune. Minili so tisti dnevi, kakor lepe, kratke sanje. Prišel je dan, ko je vlak odpeljal učiteljico nazaj v njeno vas, sto kilometrov od njenega moža.

Pred Božičem se je vrnila. Zunaj je bilo mrzlo, nič več nisva s trgovcem posedala na klopiči pred hišo. Nažgal sem si cigareto in obiskal prijatelja v trgovini.

»Novica!« me je pozdravil. »Hčerko sem dobil.«

Nisem vedel, kaj naj bi mu odgovoril. Zdi se mi, da je ob takšnih prilikah vsaka beseda nepravilno izgovorjena. Vendar sem se nasmehnil in spregovoril:

»Sreča! Veselim se s teboj, prijatelj!«

»Žalostna sreča,« je zašepetal in povsili glavo. »Čez šest tednov mora žena nazaj v službo. Njene prošnje za premestitev še niso rešili...«

Od takrat je trgovčeva hčerka zame žalostna sreča. Še danes ne vem, kakšno ime so dekletu prav za prav vzdeli pri krstu. Kmalu je morala mlada mati nazaj v vas, sto kilometrov proč od svojega moža in svojega prvega otroka.

»Kam bi z detetom?« je zajokala pred odhodom. »Dvajset kilometrov od postaje je moja šola. Zunaj je štiri in dvajset stopinj mraza, zmrazilo bi mi dete na poti. Dopoldne in popoldne učim — kdo naj mi čuva hčerko?« — — —

Tako je žalostna sreča ostala v hiši, kjer jo daleč proč od matere neguje trgovčeva ostarala mati, kolikor pač more in zna s svojimi zlomljenimi močmi. Sleherno jutro drhti zdolaj, pod svojo sobo njen drobnji jok, ki me reže v mozeg, če ga zaslišim. Zato raje ostanem v svoji sobi, ujet med štiri stene, po katerih se preliva sončna luč, in ugibam, kje je tisto dobro srce, ki bo napisalo srečo na prošnjo mlade matere, na list belega papirja, ki pozabljen leži nekje na prašni mizi, v kupu prošnjih pisem, obteženih z mrzlim kamnom.

Mladinska matica

Izid literarnega tekmovanja

Na razpis književnih nagrad je prejela Mladinska matica 24 rokopisov, vendar je 2 izločila, ker nista prišla v predpisanem roku, tako da je prišlo za nagrade v poštev 22 rokopisov. Od teh je bilo 15 predloženih kot primerni za učence višjih razredov, 5 za učence nižjih razredov in 2 za knjigo realne vsebine.

Od predloženih del za otroke od 9. do 14. leta je sklenil odbor na predlog literarnega odseka, da se odkupijo sledeča dela: »Hribčev Gregec«, »Tonček« (Lojze Krivda — psevdonom znanega pisatelja), »Verni prijatelj v snegu in ledu« (Sonja Sever) in brezobvezno še »Sirote« (Ingolič) in »Ljudje v viharju« (Adamič). Od teh del je bila nagrajena kot najboljša povest »Hribčev Gregec« s 3000 din. Ker avtor tega nagrajenega dela ni navedel v zaprti kuverti svojega naslova, je naprošen, da se čimprej javi pri tajništvu.

Od prejetih del za realno knjižico je bilo sklenjeno, da se oba rokopa »Zgodbe o bombažu« od Oskarja Hudalesa in »Za tri dinarje elektrike« od Kunsta Vilima odkupita. »Zgodbe o bombažu« se nagradijo z 2500 din, poučno delo od Kunsta pa bo izhajalo v prihodnjem letniku »Našega roda« in

—mm Brošurica »Ciciban čita« je razprodana. Ker se ne namerava več noben ponatis, prosimo, da cenjeni tovariši in tovarišice vzamejo to v znanje ter naj ne naročajo več omenjene knjižice.

—mm Ocena. O zadnjih rednih publikacijah je prinesel »Ženski svet« v svoji februarški številki sledečo oceno: Kakor vsako leto, je tudi lani Mladinska matica dala našim otrokom nekaj lepših knjig. Josipa Ribičiča: Nana, mala opica je srčkana živalska povest iz afriške džungle, polna zanimivih in veselih dogodkov, ki bo gotovo posebno najmlajšim čitateljem prav všeč. Barvaste risbe so prav čedne. Tudi Angela Cerkvenika: Ovčar Runo je živalska povest. Ovčarskega psa Runa ukradejo z njegove bosanske planine in ga odpeljejo v Zagreb. A pes pobegne in se po dolgem potovanju, polnem različnih dogodivščin, vrne na domačo planino. Tudi to knjigo bodo otroci, tudi starejši, čitali z zanimanjem in občudovanjem za štirinožnega junaka. Pričakujemo, da bo v prihodnjih letih precej psov

izide tudi v ponatisu v izrednih publikacijah MM, ker je po kakovosti skoro enako vredno nagrajenemu rokopisu, kar se bo avtorju pri honorarju tudi upoštevalo. Od rokopisov, poslanih za naše najmlajše, je odbor sklenil odkupiti 3 slikanice, in sicer »Pišane lutke«, ki jih je napisal J. Ribičič in ilustrirala Ksenija Prunkova, slikanico »Tinkin zajček«, prav tako z besedilom Ribičiča, a z ilustracijami Miheliča, ter »Grajškega vrabca«, od avtorja, ki ni navedel svojega imena.

Nagrado 2000 din je odbor prisodil »Pisanim lutkam«, »Tinkin zajček«, kot enakovredno prvemu delu, pa naj bi izhajal v »Našem rodu« s ponatiskom v izrednih publikacijah.

Vsa ostala dela se odklonijo, čeprav so med njimi tudi dela vredna tiska, ki so pa izpadla zaradi hude konkurence.

Ker je Josip Ribičič, iz razlogov, ki jih je odboru podrobno obrazložil in ki ne zadevajo ne odbora Mladinske matice in ne njenega literarnega odseka, oba svoja rokopa odtegnil, izidejo v letošnjih rednih publikacijah »Hribčev Gregec«, »Zgodbe o bombažu« in »Grajški vrabec«.

po Sloveniji slišalo na ime Runo. Najšibkejša izmed letošnjih knjig se mi zdi Davorina Ravljena: Simej iz Roža. Majhna povestica s Koroške je napisana očitno z namenom, da naši mladini pokliče v spomin, za nas tako pomembne kraje in težak položaj naših ljudi onkraj meje. Namen je lep in najbrže ga bo knjižica tudi dosegla. Vendar pa mislim, da bi ga bolje dosegla, ako bi bila pisana naravnost kot poučen potopis po Koroški. Kajti to čisto očitno je — in vse, kar je zraven povesti, je vidno le površna obleka tega namena. Povest pa prime le, ako so njene postave živi, resnični ljudje in dogodki v njej nujni in zanimivi. Tega o tej povesti ne moremo trditi. Tudi črna-bela razdelitev med pridne Slovence in hudobne Nemce in nemčurje moti, kakor taka razdelitev povsod moti, razen v pravljici. Čisto dialektične izraze kakor »žebati« in »marnovat« itd. bi bilo treba za otroke naših krajev razložiti. — Vsekakor pa tvorijo tudi letošnje knjige »Mladinske matice« prav čedno zbirko, ki je bodo otroci gotovo veseli in jo staršem toplo priporočamo.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, dne 20. februarja, ob 17. uri predaval g. inž. Avsec: Povečajte in izboljšajte pridelek krme!

KDOR ČLAN JUU — TA ZADRUŽNIK
UČITELJSKE TISKARNE.
SVOJI K SVOJIM!

Šolski radio

—r XXI. teden. Torek, 22. februarja: »Izdelajmo še nekaj jadralnih letal«, pogovor z navodili; g. Miroslav Zor. Petek, 25. februarja: »Iz življenja gluhoneme mladine na ljubljanskem zavodu«, g. Vinko Rupnik, vmes nastopita 2 učenca.

Stanovska organizacija JUU

Iz društev Vabila

= JUU — SRESKO DRUŠTVO ČRNO-MELJ-METLIKA bo zborovalo v soboto, dne 5. marca 1938., ob 13. uri v Črnomlju. — Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Ostala poročila. 3. Slovenski pravopis — predava g. prof. Kolar Janez iz Ljubljane. 4. Učiteljski gospodarski dan. 5. Slučajnosti. — Vabljeni so prav vsi! Pripeljite s seboj novince! Poravnajte članarino! — Na svidenje v Črnomlju. Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA bo zborovalo dne 5. marca 1938. l. ob 9. uri v Sokolskem domu v Murški Soboti s sledečim dnevnim redom: 1. Kulturna slika »Prekmurske vasi«. 2. Razvoj računstva — nadaljevanje. 3. Situacijsko poročilo. 4. Slučajnosti. Društvo prosi, da še pred zborovanjem poravnate članarino. — 27. februarja 1938. priredi »Akademski pevski zbor iz Ljubljane« svoj koncert v Murški Soboti. Ker je to eden izmed najboljših slovenskih pevskih zborov in ker so na programu samo slovenske narodne pesmi, bo to gostovanje prava kulturna manifestacija. Vsem tovarišem(-icam) priporočamo, da se polnoštevilno udeležite tega koncerta. — Ne pozabite na zborovanje! Pridite vsi! — Odbor.

= JUU SRESKO DRUŠTVO V MURSKI SOBOTI bo zborovalo 5. marca 1938. ob 9. uri v Sokolskem domu v Murški Soboti s sledečim dnevnim redom: 1. Razvoj računstva — nadaljevanje. 2. Kulturna slika »Prekmurske vasi«. 3. Situacijsko poročilo. 4. Slučajnosti. — Društvo prosi, da še pred zborovanjem poravnate članarino. Pričakujemo, da se tega zborovanja udeležite vsi! Začetek točno ob napovedani uri. Na svidenje! Odbor.

Poročila

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V CELJU je zborovalo dne 12. februarja v Celju ob udeležbi 160 članstva. Tov. predsednik je pozdravil zlasti navzočnega sreskega šolskega nadzornika g. Pestevška in sreskega šumarskega referenta g. inž. Rihtarja ter 10 novostopivših tovarišic in tovarišev. Zbor se je

Novosti na knjižnem trgu

—k Frana Erjavca Zbrano delo. Jugoslovanska knjigarna je že pred leti začela izdajati Zbrano delo Frana Erjavca, našega priznanega prirodopisca. Delo urejuje dr. Anton Slodnjak. Doslej so izšli trije deli. V prvem so zapopadeni spisi iz prirode. Drugi zvezek vsebuje: Domače četveronožne živali, Živali po tujih krajih, udomačene, Divje četveronožne živali. Sedaj je izšel tretji zvezek s sledečo vsebino: Domače in tuje živali v podobah: Tujezemke četveronožne živali — Ptice: Domača perutnina ali živad — Naše poljske in gozdne ptice. — Naše močvirne in povodne ptice. — Najiminitnejše ptice iz tujih krajev. Knjiga obsega 455 strani in 30 dvostranskih tabel s podobami ptic na posebnem papirju. Cena v platno vezani knjigi 120 din. Znano je da spada Fran Erjavce med najboljše naše slovenske prirodopisce in je bil tudi prvi in najboljši prirodopisni pisatelj preteklega stoletja. Vse kar je napisal je samoniklo in plod njegovih lastnih opazovanj. Neprecenljive zasluge si je pridobil z natančnim opazovanjem in opisom živalstva slovenskih dežel. V kolikor so novejšje ugotovitve dognale nepopolnost njegovih dognanj, sta sedanjo izdajo vseh opisov tretjega zvezka dopolnila in spopolnila z opisi še neomenjenih živali prof. Rafael Bačar in Božidar Ponebšek, funkcionarja ljubljanskega Ornitološkega zavoda v Ljubljani. S temi spopolnitvami predstavlja ta zvezek Erjavčevega dela popoln, v poljudni obliki spisan prirodopis živalstva (v glavnem ptic). Ko izideta še nadaljnja dva dela, bo celotno Erjavčevo Zbrano delo služilo kot najkoristnejše knjige vsake šolske knjižnice.

UREDNIŠTVO JE PREJELO

—k Mirko i Marko. Putovanja i stradanja dvojice dječaka. Hrvatska učiteljska zadruga »Ivan Filipović« je izdala po vzorcu Ribičičevega Mihca in Jakca za mladino: Mirka i Marka, delo Branka Sučevića s slikami Otona Postružnika. V knjigi je opisano potovanje dveh dečkov na morje in njihju povratek domov. Knjiga ima dvojno ceno. Za vasi stane 2 din, a v mestih 5 din.

—k Florence Barclay: Rožni venec. Izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1938. Ljudska knjižnica 63. Priredil in poslovenil Blaž Poznič. Broširana knjiga stane 30 din, v platno vezana pa 40 din. Roman Rožni venec je izhajal kot podlistek v »Slovenecu«.

—k Anton Coolen: Brabantski rod. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani je izdala znano Coolenovo delo v prevodu Dore Vodnikove kot 26. zvezek Leposlovne knjižnice. Cena kartoniranemu izvodu 45 din, v platno vezanemu pa 55 din.

—k Pol stoletja Dijaške kuhinje v Celju. 1938. Izdal odbor Dijaške kuhinje v Celju. Sestavil dr. P. Strmšek.

—k Vsebinska 6. štev. »Roditeljskega lista«: Vasilij Mirk »O glasbeni vzgoji otrok«, Vojko Jagodič: »Kratek razgovor«, Anton Ingolič: »Velika uganka malega Cvetka«, dr. Karel Ozvald: »V stoletju otroka in mladostnika?«, Albert Žerjav: »Nekaj misli o naši meščanski šoli«, dr. Franjo Črnek: »Ob koncu polletja«, Delavska mati: »Glas delavske matere«, dr. Vladimir Schmidt: »Poklic in zasluzek«. — Knjižni kotiček — Jela Levstik: »Tudi v glavo me zebe!« — Roditeljski pokret. — Prve številke so pošle, ako so na kakšni šoli nerazpečane, jih prosimo, vrnite, dosedanjo višino naročnikov pa obdržite in po možnosti čimprej poravnajte naročnino, posebno oni, ki za 1. polletje še niso ničesar nakazali.

Ali ste že član

Učiteljske tiskarne?

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5—

ZAMENJAVA

Učiteljski par na trirazrednici, 28 km od Ljubljane, z avtobusno zvezo, zamenja mesto z učiteljskim parom, tovarišema ali tovarišicama, službojučima na 3—5 razrednici do 40 km od Ljubljane. — Ponudbe na upravo pod »Zamenjava ob železnici ali avtobusni zvezi«.

Gangl: Moja pot — 10 knjig. Navadna vezava 250, platno 320, pol usnje 540 din. Najlepše darilo za pridno mladino, kras za vsako knjižnico.

Nalivna peresa najnovejšega sistema dobite po ugodnih cenah v Učiteljski knjižnici. Cene od 12 do 400 din.

Zahtevajte povsod

HARDTMUTH-ove svinčnike,

peresa in radirke

Sedaj domač proizvod!

TOVARNA KOH-I-NOOR SVINČNIČOV
L. & C. HARDTMUTH
V ZAGREBU